

Wyjaśnienia do artykułu „Urząd utopił miliony w forcie” opublikowanego w portalu Onet

2017-07-27

Nieprawdziwe informacje dotyczące fortu Łapianka.

Przed remontem:

W trakcie remontu (2017 r.):

- 1. Odnosząc się do twierdzeń:** „podczas pierwszego etapu robót nie stosowano się do wytycznych konserwatorskich” oraz „nadzór konserwatorski nad inwestycją sprawował pracownik ze stosownymi uprawnieniami zatrudniony przez wykonawcę, czyli Chemobudowę” - wyjaśniamy, że **prace konserwatorskie kierowane były przez uprawnionego i doświadczonego w pracach elewacyjnych konserwatora dzieł sztuki oraz nadzorowane przez inspektorów Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków.** W roku 2015 w trakcie realizacji prac od sierpnia do listopada przedstawiciele Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków brali udział w naradach budowy, które odbywały się co tydzień. Z narad tych sporządzane były protokoły (13 protokołów z aktualizacjami) przez inspektora nadzoru inwestorskiego z ramienia ZBK. Także odbiór końcowy prac odbył się w obecności przedstawicieli Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego Wydziału Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego oraz BMZK.
- 2. Odnosząc się do stwierdzenia,** że: „zabrakło merytorycznej kontroli nad remontem” - wyjaśniamy, że oprócz kontroli sprawowanej przez posiadających odpowiednie uprawnienia inspektorów nadzoru inwestorskiego z ramienia ZBK, w celu zapewnienia dodatkowej merytorycznej opieki została zawarta umowa na wykonywanie funkcji inwestora zastępczego dla inwestycji.
Odpowiedzialny za nadzór nad realizacją robót inwestor zastępczy ma duże doświadczenie m.in. w pracy na obiektach zabytkowych. Do jego zadań należało m.in. sprawowanie nadzoru inwestorskiego inwestycji w oparciu o dokumentację techniczną oraz stały kontakt z Biurem Miejskiego Konserwatora Zabytków.
Inwestor Zastępczy organizował i prowadził m.in. cotygodniowe narady budowy, w których uczestniczyli przedstawiciele: Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków, wykonawcy, inwestora (inwestor zastępczy i Inspektorzy nadzoru ZBK), projektant (sprawujący nadzór autorski) oraz kierownictwo budowy. Protokół odbioru końcowego projektu nie zawierał uwag i zastrzeżeń do wykonanych prac. Fakt wystąpienia usterek powykonawczych, które ujawniły się po pewnym czasie od zakończenia robót i które zostaną usunięte w ramach gwarancji przez wykonawcę, nie oznacza braku merytorycznej kontroli nad remontem.
- 3. Nieprawdą jest, że w Forcie nr 52 Łapianka, „pomieszczenia forteczne po remoncie regularnie są zalewane przez wodę”.**
Widoczne w chwili obecnej zawilgocenie występuje na posadzce jedynie w 2 pomieszczeniach

fortu. Zawilgocenie jest niewielkie i może być usunięte poprzez wytarcie posadki. W forcie nie występują zawilgocenia, które musiałyby być usuwane przy użyciu pomp. Faktem jest, że jeszcze przez jakiś czas cały obiekt będzie zawilgocony i wymaga on sukcesywnego, powolnego osuszania, jednakże po zakończeniu inwestycji i rozpoczęciu ogrzewania obiektu - te objawy stopniowo ustaną.

W 2016 r. stan bloku koszarowo-bojowego monitorowany był przez m.in. przedstawiciela BMKZ i na podstawie tego monitoringu stwierdzono, że **ściany budynku wysychają, czego efektem są pojawiające się na elewacji sole**. Ściany najsilniej zawilgocone znajdują się w rejonie dawnych latryn i komory szamba, która przez wiele lat stała zalana wodą i została osuszona w ramach prowadzonych prac, po usunięciu wtórnej instalacji wodnej. **Stwierdzano również brak przeciekania stropodachu i ściany narażonej, stykającej się bezpośrednio z ziemią wału oraz ogólną poprawę stanu obiektu**. W marcu 2017 r. odbył się przegląd gwarancyjny, w którym uczestniczył m.in. przedstawiciel Biura Miejskiego Konserwatora Zabytków i kierownik robót konserwatorskich. **Notatka z tego przeglądu potwierdza że stan elementów konstrukcyjnych i ogólny stan obiektu jest coraz lepszy**.

4. **Odnośząc się do sformułowania**, że „*wchodząc do budynku, przy drzwiach widzimy mokrą pompę i wąż strażacki. Służą one do odprowadzania wody z obiektu*” - wyjaśniamy, że znajdujące się w obiekcie wąż i nasada hydrantowa służą do nawadniania stoków południowych wałów zapola fortu, na których znajdują się maty z nasionami traw. Nieprawdą jest, że widoczne na zdjęciu zamieszczonym w artykule wąż oraz nasada hydrantowa służą do odprowadzania wody z obiektu.
5. **Odnośząc się do zawartego w artykule twierdzenia**, że „*ZBK jako inwestor ma o fortach mgliste pojęcie*” - wyjaśniamy, że Zarząd Budynków Komunalnych w Krakowie, niezależnie od realizowanych aktualnie rewitalizacji obiektów fortecznych, realizował m.in. od 1996 r. do 2010 r. zadanie pn. „Adaptacja Fortu 49 Krzesławice na Młodzieżowy Dom Kultury.” Obiekt ten po remoncie został zgłoszony m.in. do Ogólnopolskiego Konkursu zabytków zadbanych pod patronatem Narodowego Instytutu Dziedzictwa.
6. **Odnośząc się do twierdzenia** „*planując remont trzeba było na początku pomyśleć, jak pozbyć się wilgoci, a nie szybko wyremontować, zamknąć szczelnie*” - informujemy, że na etapie projektowania rewitalizacji fortu Łapianka wybrany w trybie konkursu projektant rozwiązał m.in. problem jego osuszania.

Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami projektowymi w zakresie wentylacji grawitacyjnej istniejącego budynku fortu, udroźniono większość oryginalnych kanałów wentylacyjnych fortu. Wentylowane grawitacyjnie są także kołpaki wież artyleryjskich i wieży obserwacyjnej. W ramach przeglądu gwarancyjnego przedstawiciel BMKZ zalecił m.in. przewietrzanie i wymuszanie ruchu powietrza poprzez wstawienie wentylatorów, a okresowo w zależności od warunków atmosferycznych osuszanie obiektu za pomocą urządzeń - osuszaczy oraz usuwanie soli z elewacji, co jest realizowane.

7. **Nieprawdą jest**, że „*źle położono na dachu papę, która już się odkleja i dostaje się pod nią woda*”.

Dach zgodnie z oceną dokonaną w ramach przeglądu gwarancyjnego wymaga jedynie usunięcia drobnych, punktowych usterek powykonawczych, nie powodujących zalewania pomieszczeń obiektu. Zostaną one usunięte w ramach gwarancji. Możliwość ruchu wilgoci pomiędzy papą renowacyjną a zawilgoconym podłożem betonowym stropodachu wraz z wydostawaniem się tej wilgoci przez specjalnie zamontowane kominki wentylacyjne jest jednym ze sposobów na

stopniowe odprowadzanie wilgoci z obiektu. Są już efekty - zmniejszyło się zawilgocenie stropodachu.

8. **Odnosząc się do twierdzenia:** „*mimo dokumentacji archiwalnej nie odtworzono kołpaków przykrywających wieże pancerne*” - wyjaśniamy, że BMKZ dysponuje kopiami dokumentacji archiwalnej austriackiej i polskiej przechowywanej w Centralnym Archiwum Wojskowym i była ona wykorzystywana przy opracowywaniu projektu i nadzorowaniu inwestycji. Czasze i przedpancerze wież pancernych nie zachowały się (z wyjątkiem pierścienia czaszy wieży obserwacyjnej). Blaszane kołpaki pełnią **funkcję tymczasowego zabezpieczenia otworów** wież pancernych i wykonane zostały w nawiązaniu do fotografii kołpaków istniejących jeszcze w I. 80. XX w. w forcie Sidzina oraz do zrekonstruowanych kołpaków w forcie Grębałów. Forma tymczasowych kołpaków została uzgodniona w ramach nadzoru autorskiego. **Docelowo osadzenie kołpaków zostanie dostosowane do profilu stoku spłaszczonego i linii równi ogniowej, kołpaki zostaną też uzupełnione o nakrywy na lufy dział.**
9. **Odnosząc się do twierdzenia, że brakuje odpowiedzi na pytanie:** „*jak obiekt powinien być zarządzany*” po zakończeniu rewitalizacji – informujemy że w wyniku rezolucji Rady Miasta Krakowa z 27 lutego 2008 r. Gmina Miejska Kraków rozpoczęła działania mające na celu powołanie Muzeum i Centrum Ruchu Harcerskiego w forcie Łapianka. Część muzealna, czyli Muzeum Ruchu Harcerskiego została powierzona do realizacji i prowadzenia Muzeum Historycznemu Miasta Krakowa, które przygotowuje koncepcję Muzeum, oraz scenariusz planowanej tam wystawy stałej. Zapadła też decyzja, by w 2018 r. w przestrzeni fortu Łapianka przygotować wystawę czasową poświęconą początkom harcerstwa polskiego. Ostateczna forma wystawy, oraz decyzja o umieszczeniu obiektów oryginalnych lub kopii, zależy od panujących w forcie warunków i możliwości zapewnienia bezpieczeństwa obiektów.

Podsumowując: fort Łapianka jest w trakcie remontu. W ramach I etapu rewitalizacji wiele prac zostało zrobionych zarówno w zakresie remontu samego obiektu, jak i zagospodarowania terenu wokół fortu. Fakt ujawnienia usterek po zakończeniu remontu, w okresie trwania gwarancji, w tak trudnym do rewitalizacji obiekcie, nie może stanowić podstawy do wyciągania wniosków o braku zasadności remontowania zabytkowego obiektu fortu. Wszystkie ustereki stwierdzone w ramach przeglądu gwarancyjnego zostaną usunięte przez wykonawcę na jego koszt.

Katarzyna Zapał,
Dyrektor Zarządu Budynków Komunalnych w Krakowie